

MT Notitie ter:	Instemming	d.d. Datum vergadering
Titel:	Toekomstige regulering van rodenticidegebruik	
Eerder behandeld:	Nee	d.d. Datum eerdere vergadering
Notitie-opsteller:	5.1.2.e. Woo	Publiceren in Ja, notitie
Bijlagen:	Kies Vul evt. titel bijlage(n) in.	Kennisportaal:
Eigenaar:	Luuk van Duijn	Consultatie: Ja/Nee.
Afgestemd met:	5.1.2.e. Woo , 5.1.2.e. Woo , 5.1.2.e. Woo , 5.1.2.e. Woo	
Bespreekpunten:	De toelating van rodenticiden in lijn brengen met de vereisten vanuit de BPR. Dit kan bij de eerst volgende herbeoordeling rond 2023. De periode tot 2023 is nodig om voorbereidingen te treffen om gecertificeerd IPM integraal in te voeren, dus niet alleen voor ratten buiten, maar zowel voor ratten als muizen als voor binnen en buiten.	
Beslisapunten:	MT stemt in met de voorgestelde lijn	
MT-update:	Als het een stuk voor alleen het MT betreft, maak hierin een samenvatting van je notitie voor de MT-update.	
Communicatieplan:	Beschrijf hier hoe je van plan bent de informatie uit je stuk extern te communiceren. Als dat al in het stuk hieronder staat, verwijst er dan hier naar.	
Implementatie:	Eigenaar: Vul naam MT-verantwoordelijke implementatie in. Coördinator: Vul naam van de coördinator in. Deadline: Vul datum van de deadline in.	
Interne gevolgen:	Beschrijf hier de interne gevolgen (i.e. organisatorische en financiële gevolgen direct op onze eigen organisatie) zoals planning, werkplan, werkzaamheden, personeel, capaciteit, financieel: begroting, budget, uitputting.	
Overig:	Beschrijf allerlei overige interne gevolgen of consequenties die hierboven niet genoemd zijn. Heb je niks, laat het leeg (klik spatie) of klik op -	

Aan College ter:	Kies een item.	d.d. Datum vergadering
Eerder behandeld:	Nee/ in MT/College	d.d. Datum eerdere vergadering
Notitie-opsteller:	Vul de naam van de opsteller in.	Publiceren in Ja (items) /Nee.
Bijlagen:	Kies Vul evt. titel bijlage(n) in.	Kennisportaal:
Akkoord Secretaris:		Consultatie: Ja/Nee.

MTXX ap XX Toekomstige regulering van rodenticidegebruik

Inleiding

Voor de bestrijding van ratten en muizen met biociden worden voornamelijk anticoagulantia gebruikt. Die producten zijn voor het merendeel persistent en zeer toxisch. Geen van de biociden op basis van anticoagulantia voldoen aan de criteria voor toelating aangezien er bij alle gebruikte stoffen zeer hoge risico's zijn voor doorvergiftiging.

Hoewel deze biociden niet voldoen aan de vereisten van toelating, zijn ze toch toegelaten. Artikel 19.5 van de Biocidenverordening (BPR) biedt hiervoor de basis: een biocide dat niet voldoet aan de toelatingsvoorwaarden kan toch toegelaten worden *“ingeval het niet-toelaten van het biocide voor de samenleving onevenredig grote negatieve gevolgen zou hebben in verhouding tot het risico voor de gezondheid van mens en dier of het milieu dat aan het gebruik van het biocide verbonden is onder de in de toelating bepaalde voorwaarden.”*

Dit artikel geeft dus de mogelijkheid om in het geval dat er voldoende ‘maatschappelijk belang’ is een toelating af te geven. Er worden de volgende eisen gesteld aan die toelating: *“Het gebruik van een overeenkomstig dit lid toegelaten biocide mag slechts worden toegestaan indien passende risicobeperkende maatregelen worden getroffen om minimale blootstelling van mens en het milieu aan dat biocide te garanderen.”*

Huidige situatie

Anticoagulantia zijn in Nederland toegelaten voor gebruik door particulieren (tegen muizen binnen) en door opgeleide professionele toepassers (muizen en ratten binnen; ratten buiten). Voor het professioneel gebruik tegen ratten buiten is sinds 1 januari 2017 daarbovenop door het Ctgb nog een gecertificeerd IPM systeem gezet in verband met de hoge risico’s voor doorvergiftiging.

De volgende tabel geeft overzicht van de huidige situatie van rodenticiden op basis van anticoagulantia in Nederland

Toepasser	Plaagdier	Risicobeperking
Professioneel	Ratten binnen	Opleiding
	Ratten buiten	Opleiding + gecertificeerd IPM
	Muizen binnen	Opleiding
	Muizen buiten	Niet toegelaten (te hoog risico, laag maatsch. belang)
Niet professioneel	Ratten binnen	Niet toegelaten (o.b.v. nationaal specifiek element)
	Ratten buiten	Niet toegelaten (o.b.v. nationaal specifiek element)
	Muizen binnen	Geen
	Muizen buiten	Niet toegelaten (te hoog risico, laag maatsch. belang)

Het onderscheid tussen binnen- en buitengebruik voor rodenticiden wordt al sinds de jaren 80 door het Ctgb gebruikt. Daarbij is er altijd vanuit gegaan dat risico’s voor doorvergiftiging aanvaardbaar waren als anticoagulantia uitsluitend binnen gebruikt werden. Uit de eerste Europese beoordelingen van anticoagulantia onder de Biocidenrichtlijn (98/8/EG) die in de jaren 2009-2013 zijn uitgevoerd, kwamen hoge risico’s op doorvergiftiging (zie: C245.1.3a; sept 2012).

Een regeling voor het mee laten wegen van ‘maatschappelijk belang’ zoals die nu bestaat onder de Biocidenverordening, was geen onderdeel van de Biocidenrichtlijn. Wel was naar aanleiding van de beoordelingen onder de Richtlijn duidelijk dat het risico op doorvergiftiging zoveel mogelijk beperkt moest worden, maar dat het niet meer toelaten van anticoagulantia geen optie was. Het College heeft daarop besloten om het buitengebruik van anticoagulantia te verbieden en alleen binnengebruik toe te laten.

De ophef en maatschappelijke onrust die dit besluit gegeven heeft is de aanleiding geweest om het besluit te herzien en om het gebruik van anticoagulantia toch mogelijk te houden, maar dan onder een gecertificeerd IPM systeem. Dit was in 2014 toen de Biocidenverordening inmiddels van kracht was en artikel 19.5 wettelijke grondslag bood voor een dergelijke benadering.

In de voorbereiding van de invoering van het gecertificeerde IPM systeem is overwogen om het systeem in te voeren voor zowel ratten als muizen en zowel binnen als buitengebruik. De stap om dit in een keer te regelen bleek echter te groot en er is toen daarom gekozen om eerst gecertificeerd IPM voor het gebruik tegen ratten buiten uit te werken en in te voeren.

Biociden die worden toegelaten onder artikel 19.5 krijgen een beperkte toelating van 5 jaar. In Nederland gaat het om 5 stoffen met 60 toelatingen (ongeveer 140 producten), waarvan 44 voor uitsluitend professioneel gebruik, 5 voor uitsluitend niet-professioneel gebruik en 11 voor gebruik door professionele en niet-professionele gebruikers (stand juni 2018).

De beoordeling

De beoordeling van de rodenticiden op basis van de anticoagulantia is inmiddels geheel geharmoniseerd binnen Europa. De werkzame stoffen zijn recent opnieuw beoordeeld en goedgekeurd onder de Biocidenverordening (goedkeuring tot 2024). De volgende beoordeling van de toelating van biociden op basis van anticoagulantia zal plaatsvinden rond 2023.

In de milieubeoordeling van anticoagulantia worden naast persistentie, risico factoren voor doorvergiftiging gevonden die oplopen tot factoren van 100.000 en hoger. Deze beoordeling is gebaseerd op een Emissie Scenario Document specifiek voor PT14. In de milieubeoordeling wordt daarbij wel onderscheid gemaakt tussen muizen en ratten, maar niet tussen het gebruik van anticoagulantia binnen en buiten en ook niet tussen het toepassen door een professionele of niet-professionele gebruiker. De risico's voor doorvergiftiging die aldus gevonden worden gelden dus voor ratten of muizen ongeacht wie bestrijdt en of deze binnen of buiten vergiftigd worden. Gezien de hoge risicofactoren voor doorvergiftiging (100.000) en vanwege de persistentie, kan naar huidige inzichten niet meer worden gesteld dat de beperking tot binnengebruik zal leiden tot aanvaardbare risico's (<1). Dat betekent dat alle toepassingen van rodenticiden op basis van anticoagulantia onaanvaardbare risico's met zich meebrengen en dat voor alle toepassingen geldt dat ze alleen toegelaten kunnen worden onder de voorwaarden van artikel 19.5.

Risicobeperkende maatregelen

Volgens artikel 19.5 mogen biociden met te hoge risico's alleen worden toegelaten als er een 'maatschappelijk belang' is en alleen indien passende risicobeperkende maatregelen getroffen worden om minimale blootstelling van mens en het milieu aan dat biocide te garanderen.

Tot nu toe is alleen voor de toepassing buiten tegen ratten een systeem (gecertificeerd IPM) ingericht om minimale blootstelling te garanderen. Voor de beheersing van ratten en muizen binnen is dat niet gebeurd. Om te voldoen aan de BPR zullen voor alle toepassingen van rodenticiden op basis van anticoagulantia maatregelen getroffen moeten worden om minimaal gebruik te garanderen.

Het huidige gecertificeerde IPM systeem geeft verwarring omdat het niet "integraal" is, hetgeen de naleving niet bevordert. De huidige verschillen tussen het gebruik van anticoagulantia buiten en binnen zijn moeilijk uit te leggen.

Het ministerie van I&W, de inspectie, de brancheorganisaties NVPB en PLA..N, de certificeerders en de schemabeheerder (KPMB) zijn van mening dat de huidige situatie van een gedeeltelijk IPM systeem slechts tijdelijk kan zijn en dat uiteindelijk een integraal IPM systeem voor de beheersing van ratten en muizen, binnen en buiten nodig is.

Maatschappelijke context

Het gecertificeerde IPM systeem voor de beheersing van ratten buiten is per 1 januari 2017 van kracht geworden. Inmiddels zijn alle professionele plaagdierbeheersers doordrongen van het feit dat deze maatregel nodig is. De maatregel heeft een beweging in gang gezet waarbij bedrijven voor plaagdierbeheersing soms helemaal geen anticoagulantia meer

gebruiken. Dat is een goede ontwikkeling die laat zien dat plaagdierbeheersing zonder anticoagulantia mogelijk is.

Alleen binnen de agrarische sector lijkt er weinig animo om over te gaan op het gecertificeerde IPM systeem. Uitbreiding van het IPM systeem naar muizen en ratten binnen maakt het voor iedereen en dus ook agrariërs duidelijk dat deze stoffen alleen gebruikt mogen worden als het echt nodig is, en dan alleen met kennis van zaken. Agrariërs kunnen zich laten certificeren of een professionele plaagdierbeheerser inschakelen.

Het uitbreiden van het huidige partiële naar een integraal gecertificeerd IPM systeem zal als gevolg hebben dat de toelatingen voor particulieren (niet professionele toepassers) komen te vervallen. Particulieren hebben echter voldoende alternatieven beschikbaar (muizenklemmen en -vallen) of kunnen een professionele plaagdierbeheerser inschakelen. Hiermee zal ook het onbegrip en irritatie bij de professionele toepassers die moeite gedaan hebben om aan alle vereisten te voldoen terwijl particulieren kunnen doen wat ze willen, verdwijnen.

Nieuwe werkzame stof

In de BPC vergadering is inmiddels een nieuwe stof voor PT14 besproken. Het gaat om cholecalciferol. De stof is geen anticoagulant. Echter ook voor deze stof blijken er onaanvaardbare milieu risico's te zijn. Ondanks dat zal het voorstel zijn om de stof wel goed te keuren, omdat een aanvulling op het middelenpakket voor PT14 op basis van andere werkingsmechanismen zeer wenselijk is, i.v.m. de toenemende resistentievorming tegen anticoagulantia. De stof is echter een hormoonverstoorder en het dossier moet op dit punt nog eerst aangevuld worden.

Er zijn al aanvragen tot toelating op basis van cholecalciferol in NL ingediend (Selontra en Harmonix Rodent Paste). Die staan 'on hold' totdat er een besluit tot goedkeuring van de werkzame stof is. De toepassingen zijn professioneel en niet-professioneel gebruik tegen ratten en muizen in en om gebouwen (dus: binnen en buiten). De risicobeoordeling voor deze producten moet nog gemaakt worden, maar het is al duidelijk dat er hoge milieurisico's uit zullen komen voor doorvergiftiging voor alle toepassingen van middelen op basis van cholecalciferol: ratten en muizen binnen en buiten.

Voor biociden op basis van cholecalciferol zullen na goedkeuring van de stof risicobeoordelingen gemaakt worden en zal, volgens artikel 19.5 bepaald moeten worden of en hoe deze middelen moeten worden toegelaten. Op dit moment zijn voor de nieuwe stof nog geen maatregelen beschikbaar om aan artikel 19.5 te kunnen voldoen (het IPM systeem is nu alleen uitgewerkt voor anticoagulantia).

Samenvatting

- Met de huidige wijze van toelaten van rodenticiden op basis van anticoagulantia voldoet ~~het Ctgb~~ niet aan artikel 19.5 van de BPR voor de toepassingen tegen muizen en ratten door professionele toepassers binnen en de toepassing door particulieren tegen muizen binnen. Voor de toepassing tegen ratten buiten wordt wel voldaan aan art 19.5.
- De risicobeoordeling rechtvaardigt niet het verschil in voorschriften voor risicobeperkende maatregelen tussen enerzijds de beheersing van ratten buiten (via gecertificeerd IPM) en de andere toegelaten toepassingen (ratten en muizen binnen zonder IPM).
- Voor de nieuwe stof cholecalciferol, die mogelijk goedgekeurd gaat worden voor gebruik tegen ratten en muizen binnen en buiten, zullen risicobeperkende maatregelen in de vorm van een integraal en gecertificeerd IPM systeem nodig zijn conform artikel 19.5

(garanties voor minimale blootstelling van mens en milieu). Dus ook voor de beheersing van ratten en muizen binnen.

- Belangrijke partijen zijn het eens dat het huidige systeem van IPM voor alleen de beheersing van ratten buiten, uitgebreid moet worden naar een integraal IPM systeem voor de beheersing van ratten en muizen binnen en buiten.
- Het inrichten van een werkend systeem voor IPM dat de garanties biedt (certificering) voor minimale blootstelling en de daarmee verbonden communicatie, kost enkele jaren.

Advies

Uiteindelijk zal voldaan moeten worden aan de BPR. Dat betekent dat voor alle toepassingen van rodenticiden op basis van anticoagulantia (en cholecalciferol en mogelijk toekomstige andere rodenticiden met hoge risico's) maatregelen voorgeschreven moeten worden om te garanderen dat emissie en blootstelling worden geminimaliseerd. Gezien de hoge milieurisico's van zowel de anticoagulantia als cholecalciferol, is het gebruik binnen een gecertificeerd IPM systeem daarvoor de meest geëigende maatregel. Voor mogelijk toekomstige andere rodenticiden zal in geval van hoge risico's een zelfde insteek worden gekozen.

De maatregel van een integraal en gecertificeerd IPM systeem kan alleen opgelegd worden aan opgeleide professionele toepassers. Het gebruik door particulieren (muizenbestrijding binnen) komt daarmee te vervallen. Dat is een stevige ingreep, maar gezien de risico's te rechtvaardigen.

Ook Duitsland en Zweden hebben beperkingen voor particulieren. Daar zijn de tweede generatie anticoagulantia (SGAR) voor particulieren niet toegelaten. Eerste generatie anticoagulantia (FGAR) mogen daar wel door particulieren gebruikt worden (deze minder toxisch). In Nederland is slechts een product toegelaten op basis van een FGAR en dat product is alleen toegelaten voor professioneel gebruik tegen zwarte ratten en muizen.

5-1

De invoering van een integraal IPM systeem zal een einde maken aan de ongelijkheid in maatregelen voor anticoagulantia gebruikt voor verschillende doelen. Vanuit risico gezien is dat een logische volgende stap.

Gezien de tijd die nodig is om het huidige systeem aan te passen, in te regelen en te communiceren, verdient het aanbeveling dit jaar daarvoor reeds de eerste stappen te zetten. De schemabeheerder KPMB heeft aangegeven dit proces te kunnen begeleiden en het ministerie van I&W heeft aangegeven hiervoor geld beschikbaar te willen stellen. De trigger voor opstarten van dit proces dient echter van het Ctgb te komen, aangezien het gaat om voorschriften die onderdeel moeten worden van de toelating. Zowel I&W als KPMB wachten op een initiatief van het Ctgb waarin wordt aangekondigd dat bijvoorbeeld bij de volgende herbeoordeling in 2023 (een logisch moment) het Ctgb de risico's van anticoagulantia voor alle toepassingen (ratten en muizen, buiten en binnen) op dezelfde wijze en in lijn met artikel 19.5 van de BPR zal gaan behandelen.

Voorstel

Het College wordt gevraagd om te besluiten:

- Het systeem van een gecertificeerd IPM voor de beheersing van ratten buiten uit te breiden naar een integraal IPM systeem voor de beheersing van ratten en muizen, buiten en binnen.
- Daarvoor is het nodig, in het verlengde van de voorwaarden die in 2014 zijn vastgesteld voor de beheersing van ratten buiten, in 2018 de voorwaarden te formuleren waaraan,

bij de volgende herbeoordeling van anticoagulantia, het gebruik van biociden op basis van die anticoagulantia (en cholecalciferol) moeten gaan voldoen. Dit geeft voldoende tijd om het systeem van integraal IPM voor de beheersing van ratten en muizen in te richten en uit te rollen. Deze voorwaarden zullen in een apart besluit in het najaar 2018 aan het College worden voorgelegd.

- Het in de toekomst mogelijk maken om op een vereenvoudigde wijze de lijst met stoffen die onder deze procedure vallen uit te breiden.

De toekomstige situatie van rodenticiden op basis van anticoagulantia (en cholecalciferol) komt er dan zo uit te zien:

Toepasser	Plaagdier	Huidig	Toekomstig
Professioneel	Ratten binnen	Opleiding	Opleiding + gecertificeerd IPM
	Ratten buiten	Opleiding + gecertificeerd IPM	Opleiding + gecertificeerd IPM
	Muizen binnen	Opleiding	Opleiding + gecertificeerd IPM
	Muizen buiten	Niet toegelaten	Niet toegelaten
Niet professioneel	Ratten binnen	Niet toegelaten	Niet toegelaten
	Ratten buiten	Niet toegelaten	Niet toegelaten
	Muizen binnen	Geen	Niet toegelaten
	Muizen buiten	Niet toegelaten	Niet toegelaten

Bijlage? kies nr of laat weg

- 3-1 28 Aug 2018 at 20:43, IBE
Ook herbeoordeling middelen geweest
- 3-2 28 Aug 2018 at 20:43, IBE
Interpreteren alle lidstaten dit zo?
- 4-1 28 Aug 2018 at 20:43, IBE
Aanvragen laten intrekken en opnieuw indienen als het wel zover is. Anders gaan we onterecht oud toetsingskader toepassen.
- 4-2 28 Aug 2018 at 20:43, IBE
Hier kan een andere stof toch gemakkelijk op meeliften?
- 4-3 28 Aug 2018 at 20:43, IBE
de toelatingen
- 5-1 29 Aug 2018 at 09:41, IBE
Geen aanvragen